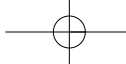

KÉRI LÁZSLÓ

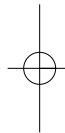
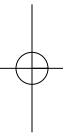
KÉT HOSSZÚ ÉVTIZED

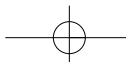
KÉRI LÁZSLÓ

KÉT HOSSZÚ ÉVTIZED

A RENDSZERVÁLTÁS KRÓNIKÁJA
1988–2009

KOSSUTH KIADÓ

AZ OLVASÓ ÜDVÖZLÉSE

Telnek-múlnak az évek, lassan negyedszázadnyi ez „a húsz év”, és azt érzékeljük, hogy a fejekben egyre jobban összekeverednek az évszámok, az események, a kormányok és választások, s már abban is egyre több a bizonytalanság, hogy valamely botrány vajon melyik kormány idején tört ki. Alkalmi előadásokon, az oktatási gyakorlatban, a médiaszereplések és baráti beszélgetések alkalmával e sorok írója rendszeresen szembesült az emlékek zűrzavarának növekvő mértékével. Az időbeli gondolkuszaság részben nagyon is érthető, hiszen a mai magyar társadalom egyharmada a rendszerváltás kezdetén még meg sem született, vagy olyan fiatal volt, hogy a már megélt folyamatokról nem is lehetnek biztos emlékei. A felnőtt korosztályoknak pedig túl sűrű volt ez a két évtized ahhoz, hogy akár csak a legfontosabb fejleményeket időben és rendben fel tudja dolgozni. Miire valamit megértett volna, addigra már ott volt a nyakán a következő változás talánya.

Főként emiatt gondoltam, hogy kellene egy olyan könyv, ami egyszerre adhatna eligazítást és némi magyarázatot az 1988 utáni időkről. Egy olyan könyv, amelyet bármikor fel lehet ütni, és amelynek a segítségével egy kicsit újra átélhetővé válhat az egykori pillanatnyi múlt, felidézhető a 10–20 évvel korábbi élmény. Eredetileg arra készültem, hogy a magam húszévesi munkája alapján, ám ezúttal csak a lényegre szorítkozva, próbálom megoldani a rekonstrukciót. (Végül is, az elmúlt két évtizedben írtam egy tucatnyi könyvet, vagy kétszáz tanulmányt, és több mint félezer alkalmi elemzést a napi- és hetilapoknak.) Be kellett azonban látnom, hogy a kívánatos összegzéshez ennél sokkal szélesebb hátérre kell támaszkodnom. Fel kell dolgozni a legfontosabb eredeti forrásokat, s fel kell használni a később megszületett elemzések, értelmezések közül mindazokat, amelyek ilyen-olyan mértékben mára a közgondolkodás szerves részévé váltak.

Egy olyan könyvet tart az Olvasó a kezében, amely egyfelől krónika és összegzés, de azért több is: az egyes évek minősítése, értékelése és kommentálása is. A megoldás során nagyban támaszkodtam az eredendő forrásokra, mások munkáira és saját, az eseményekhez kapcsolódó korábbi értékeléseimre – ennyiben ez az összegzés

meglehetősen személyes jellegű is. Egyetlen szerző felkészültsége, szorgalma, munkája sem lehet elegendő fedezet egy ilyen jellegű könyv megszületéséhez. Számos kolléga, ismerős és barát segítségével még a feladat sikeres teljesítéséhez, akik név szerinti említése lehetetlen vállalkozás lenne. Négy intézményről azonban külön is meg kell emlékezni, segítségük nélkül nem jöhetett volna létre ez a kötet.

Munkahelyem, az MTA Politikai Tudományok Intézete az elmúlt években minden alkalommal elfogadta egyéni kutatási tervként a különféle politikatörténeti események összegzésére, értékelésére törekvő kísérleteimet, s ezáltal biztosította a nyugodt munkához szükséges időt.

A Színház-és Filmművészeti Egyetemen az elmúlt évtizedben folyamatosan próbálkozhattam a rendszerváltás éveinek tanításával. Az 1980 után született korosztályok elfogulatlan és kíméletlen megközelítése újra és újra rákényszerített az egyszer már megoldottnak tartott összegzések felülvizsgálatára.

A *Népszabadság*, s különösen Tamás Ervin főszerkesztő-helyettes pótolhatatlan lehetőséget teremtett számomra 2008 nyarától ösztönözve annak a sorozatnak a megírására, amely végül is 2009 januárjától októberéig folyamatosan jelent meg, s e könyv alapanyagaként szolgált. A laptól a legnagyobb segítséget azonban azal kaptam, hogy egy éven keresztül bejárhattam páratlanul gazdag fotóarchívumába, ahol Rédei Ferenc segítségével átnézhettem az 1988–2009 közötti 22 év több tízezer felvételét, s mindegyik évhez kiválaszhattam a lehető legjobb illusztrációkat; a kötet képei is e válogatásból kerültek ki.

S végül, a Kossuth kiadóval két évtizeden belül harmadszor hozott össze a sors, s amilyen szerencsém van, ezúttal is az a Nagy Mézes Rita lett e könyv szerkesztője, akivel együtt dolgozhattam korábbi munkáim megjelenésekor is. (Az ismert változások fényében kész csoda, hogy akad még olyan hely ebben az országban, ahol a stabilitás is megtalálható...)

Kedves Olvasók, most már Önökön a sor... Kívánok minél több kedvet és türelmet Önöknek közelmúltunk böngészéséhez.

Budapest, 2010. január

KÉRI LÁSZLÓ